

YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN ROMANYA

Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Ar-Ge Şubesi

Nisan 2020

İçindekiler

ÜLKE KÜNYESİ.....	1
GENEL BİLGİLER.....	1
Coğrafi Konum.....	1
Siyasi ve İdari Yapı	1
Nüfus ve İşgücü Yapısı	2
GENEL EKONOMİK BİLGİLER	4
Temel Ekonomik Göstergeler	4
DIŞ TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ	6
Dış Ticaret	6
Başlıca İhracat Yapılan Ülkeler	6
Başlıca İhracatı Yapılan Ürünler.....	7
Başlıca İthalat Yapılan Ülkeler	7
Başlıca İthalatı Yapılan Ürünler.....	8
TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ	9
Türkiye'nin Romanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler	9
Türkiye'nin Romanya'dan İthal Ettiği Başlıca Ürünler	9
ROMANYA YAŞ MEYVE SEBZE PAZARI	11
Yaş Meyve Sebze Dış Ticareti	11
Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı Yapılan Ülkeler	11
Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı Yapılan Ürünler.....	12
Türkiye'nin Romanya'ya Yaş Meyve Sebze İhracatı	12
UYMSİB'in Romanya'ya İhracatı	13
PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	14
Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları	14
Dağıtım Kanalları.....	14
Tüketici Tercihleri.....	15
Reklam ve Promosyon	16
Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme	17
Anlaşmazlıkların Çözümü.....	17
PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR	18
Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler	18
Para Kullanımı.....	18
Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri.....	18
Kullanılan Lisan	19

Ulaşım	19
Haberleşme.....	19
Yerel Saat	20
Barınma	20
Sağlık.....	20
İklim	20
DIŞ TİCARET POLİTİKASI ve VERGİLER	21
Dış Ticaret Politikası	21
İthalat Rejimi.....	21
Tarifeler ve Diğer Vergiler.....	22
POTANSİYEL SEKTÖRLER	23
COVID – 19 GELİŞMELERİ	26
Romanya’da Covid-19 Salgını Nedeniyle Alınan Önlemler.....	26
Ekonomik Destekler	28
Dış Ticarete Etkileri	29
KAYNAKÇA	30

ÜLKE KÜNYESİ

GSYİH (Milyon \$): 243.698 (2019, IMF Tahmini)

KBGSYİH (\$): 12,483 (2019, IMF Tahmini)

BÜYÜME ORANI: %4 (2019, IMF Tahmini)

NÜFUS: 19.522.000 (2019, IMF)

YÜZÖLÇÜMÜ (km²): 238.391

BAŞKENT: Bükreş

GENEL BİLGİLER

Coğrafi Konum

Asya, Avrupa ve Ortadoğu'nun kavşak noktasında, Tuna Nehri ve Karadeniz yakınlarında yer alan Romanya, coğrafi yerleşim açısından oldukça stratejik bir konuma sahiptir. Büyük bir ekonomik potansiyeli elinde bulunduran ülke, gelişmiş sanayii ve tarım alanlarının yanı sıra zengin doğal kaynakları açısından da oldukça şanslıdır.

19,5 milyonluk nüfusu ve 238.391 kilometrekarelik yüzölçümü ile Avrupa'nın güney doğusunda yer alan Romanya, Bulgaristan (608 km), Macaristan (443 km), Moldova (450 km), Sırbistan (476 km) ve Ukrayna (531 km) ile sınıra sahiptir.

Başkenti Bükreş olan ülkenin diğer önemli şehirleri Köstence, Yaş, Timisoara, Cluj-Napoca, Galati, Braşov ve Craiova'dır.

Siyasi ve İdari Yapı

Romenler, diğer Latin ulusları gibi M.S. ilk 1000 yıl içinde ortaya çıkmış ve Trakyalı ataları olan Hint-Avrupa köklü "Dacia"lılar ile aynı bölgede yaşamışlardır. Bugün Romenler Doğu Roma dünyasının yegane temsilcisidir ve Romence de İspanyolca, İtalyanca ve Fransızcanın yanında başlıca Latin kökenli dillerden birisidir.

İlk kez 1859 yılında Wallachia ve Moldavia Prenslüklerinin birleşmesi ile doğan Romen ulus devleti, 400 yıl kadar Osmanlı egemenliğinde kalmış ve 1878 yılında resmi bağımsızlığını ilan ederek üç yıl sonra da bir krallık haline gelmiştir. Ancak söz konusu krallık, Romen nüfusun sadece bir kısmını kapsamış, 3 milyon kişi Macaristan yönetimindeki Transilvanya'da, 2 milyon kişi Rusya kontrolündeki Bessarabia'da ve küçük gruplar da Bulgaristan'a ait bulunan Dobruca bölgesinde kalmışlardır. Krallığın, Romanyalıların tamamını bir yönetim altında

toplama hedefi, ancak I. Dünya Savaşı'nın ardından 1918 yılında Transilvanya, Bessarabia, Bukovina ve güney Dobruca bölgelerinin Romanya ile birleşmesi ile gerçekleştirilmiştir. Böylelikle ülke bir anda iki misli büyümüş, ancak bu yeni bölgelerin ekonomik gelişmesi, ya da tam anlamıyla entegre olması sağlanamamıştır.

II. Dünya Savaşı sonrası ülke, diğer Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri gibi Sovyet egemenliği altına girerek komünist rejimi benimsemiştir. 1945 yılında Sovyetler Birliği destekli Romanya Komünist Partisi (RCP) yönetimi ele geçirmiş, 1947 yılı sonunda da Kral Michael tahttan çekilerek ülke Romanya Halk Cumhuriyeti adını almıştır.

1950'li yıllarda Moskova ile bağları zayıflasa da, Gheorghe Gheorghiu-Dej yönetimindeki RCP, Stalinist ekonomi politikalarının tamamını uygulamıştır. 1965 yılında yönetimi devralan Nikolae Çavuşesku (Ceaurescu) devlet konseyi başkanı olmuş, ülkenin adı Romanya Sosyalist Cumhuriyeti olarak değişmiştir. Gizli polis teşkilatının da desteğiyle Çavuşesku olağanüstü bir kişisel güç kazanmış, özellikle 1980'li yılların sonlarına doğru ülke yönetiminin bütün kilit noktalarına Çavuşesku'nun aile üyeleri ve arkadaşları yerleştirilmiştir.

Doğu Avrupa ülkelerinde komünist rejimlerin sarsıldığı 1989 yılı sonlarında, ülkenin Timoşoara kentinde rejime karşı ilk tepkiler başlamış, bastırılan gösterilerin Bükreş'e sıçraması ile birlikte olaylar hızla gelişmiş, 25 Aralık 1989'da Nikolae Çavuşesku ile eşi idam edilmiştir.

Tüm ülkeye yayılan ayaklanmalar sonucu, Ulusal Kurtuluş Cephesi (National Salvation Front) sosyalist rejime son vermiş, 1990 yılında da serbest seçimler yapılarak ülkede çok partili demokratik sisteme geçilmiştir. Romanya, halen çok partili parlamenter sistem ve Senato ile Millet Meclisinden oluşan iki meclis ile yönetilen demokratik bir Cumhuriyettir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

1990 yılından beri, gerek dışarıya göç, gerekse artan ölüm ve azalan doğum oranları nedeniyle, Romanya'nın nüfusu sürekli azalma kaydetmiştir. 1990 yılında 23,21 milyon kişi olan ülke nüfusu, 2018 yılında 19,5 milyon kişiye kadar düşmüştür.

Ülkenin nüfus azalışında doğal sebeplerin yanı sıra göç de önemli bir faktörü oluşturmaktadır. Nüfusun azalmış olmasına, yurtdışına çalışmaya gidenlerin önemli ölçüde sebep olduğu tahmin edilmektedir. Diğer taraftan Uluslararası Göç Örgütü, yurtdışında çalışmakta olan Romen sayısını 2 milyon kişi olarak belirtmektedir ki bu rakam da yetişkin nüfusun yaklaşık %10'luk kısmına karşılık gelmektedir. 1990'lı yıllarda başlayan dış göçün başlangıçtaki hedef ülkeleri Yugoslavya ve Polonya gibi Doğu Avrupa ülkeleri iken bugün

Almanya, İtalya, İspanya gibi Batı Avrupa ülkeleri ve İsrail en fazla tercih edilen yabancı ülkeler haline gelmiştir.

Ülkenin nüfusunun %89,5'i Romenlerden oluşmaktadır. Ülkede resmi olarak Macarlar (%6,6), Çingeneler (%2,5) ve Almanlar (%0,5) da dahil olmak üzere 13 azınlık grubu mevcuttur.

Romanya halkının yaklaşık %96'sı okur-yazardır. Nüfusun ortalama yaşı 39,7 olan Romanya, Batı Avrupa ülkelerine göre daha genç bir nüfusa sahiptir. Bununla beraber, azalan doğum oranı, bu durumun değişeceğine ve gelecek 10 yılın sonuna doğru, ülkedeki yaşlı nüfusun çalışma yaşındaki nüfusa bağımlılık oranının yükseleceğine işaret etmektedir. Ülkede 14 yaş altı nüfusta azalma gözlenirken, 65 yaş üstü nüfus ise artmaktadır. Bu durumun, emeklilik, sosyal sigorta ve sağlık sistemi üzerinde bir baskı oluşturması beklenmektedir.

Komünist sistemin yıkılmasının ardından, ülkenin işgücü yapısı ve büyüklüğü de önemli ölçüde değişiklik göstermiştir. Özellikle 1990'lı yıllarda kayıt dışı ekonominin büyümesi ile işgücü ile ilgili güncel ve doğru bilgi temin etmek ve bu bilgileri yorumlamak zorlaşmıştır.

İşsizler, emekliler, kırsal kesimde çalışan ücretliler, düşük ücretli işlerde çalışıp büyük kentlerde yaşayan büyük aileler ile Moldova sınırındaki bölgelerde ve daha az gelişmiş olan kuzeydoğu bölgelerinde yaşayan kesimler, ülkede yoksulluktan en fazla zarar gören nüfusu oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde diğer AB ülkelerine yönelik göçün tahmin edilememesi işgücü ile ilgili olarak belirsizlik yaratmaktadır.

GENEL EKONOMİK BİLGİLER

Temel Ekonomik Göstergeler

	2017 ^a	2018 ^a	2019 ^b	2020 ^b	2021 ^b	2022 ^b	2023 ^b	2024 ^b
GSYİH (Cari Fiyatlar -milyar \$)	211,41	239,55	243,7	261,87	281,06	301,67	322,86	345,16
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	6,99	4,1	4	3,5	3	3	3	3
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar - \$)	10 762	12 270	12 483	13 414	14 399	15 455	16 542	17 686
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,34	4,63	4,17	3,27	2,89	2,55	2,55	2,55
Nüfus (milyon)	19,64	19,52	19,52	19,52	19,52	19,52	19,52	19,52
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-6,74	-10,83	-13,5	-13,66	-13,35	-13,94	-14,57	-15,15

Kaynak: IMF, Ekim 2019, a Gerçekleşen, b Tahmin

Avrupa'nın güneydoğusunda yer alan ve Polonya'nın ardından Orta ve Doğu Avrupa'nın en büyük ikinci pazarı durumunda olan Romanya'da sanayileşme sürecine girilmesiyle birlikte güçlü bir kırsal göç gerçekleşmiştir.

II. Dünya Savaşı'ndan ağır yaralarla çıkan Romanya, ekonomisini kaldırmak için büyük bir mücadele dönemine girmiştir. Aralık 1989 Devrimi'nden sonra serbest piyasa sistemine adapte olmaya başlayan Romanya, iktisadi gelişme amacıyla dış ticarete önem vermiştir. Ayrıca, yine bu amaçla pek çok reformlar yapılmıştır.

Kısa sürede hisselerinin çoğu devlet kontrolü altında bulunan bütün kuruluşların hızlı ve şeffaf bir biçimde özelleştirilmesi ve vatandaşların hayat standardının yükseltilmesi yönünde politikalar uygulamaya konulmuştur. Bu reformlar özellikle, IMF, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği gibi uluslararası oluşumlar tarafından desteklenmiştir. Bu önemli gelişmelerle beraber 1 Ocak 2007 itibarıyla ülkenin Avrupa Birliği tam üyesi olması, Romanya'yı Avrupa'nın cazip ülkelerinden biri haline getirmiştir.

Ülke ekonomisinin karşı karşıya olduğu çeşitli problemler bulunmaktadır. Ülkede kayıt dışı ekonominin büyük olması, vergi sistemine düşük oranda katkı sağlayabilen kırsal nüfusun yüksek olması, vergilerin düzenli olarak toplanamaması gibi sorunlardan dolayı vergi gelirleri yeterli düzeye ulaşamamaktadır. Bu nedenle eğitim, sağlık, refah, altyapı ve güvenlik harcamaları yeterli düzeyde gerçekleştirilememektedir. Romanya Doğu Avrupa ülkeleri arasında en düşük kişi başı gelire, çevre standartları açısından en düşük seviyeye, en yüksek

ödenmemiş vergi borçlarına ve en düşük eğitim harcamasına sahiptir. Ülkenin Euro Bölgesi ile kurmuş olduğu sıkı ticari ve mali bağlar, ekonomisini bu bölgedeki gelişmelere karşı riskli hale getirmektedir.

Romanya'nın AB fonlarından faydalanma miktarının önümüzdeki dönemde diğer yıllara göre daha fazla olması beklenmektedir. Bu durumun da ülke ekonomisinde olumlu bir etki yaratacağı tahmin edilmektedir. 2014- 20 yılları için Romanya'nın kullanabileceği fon miktarı 22 milyar € düzeyindedir. Ayrıca tarım sektörü için fon miktarı ise 17,5 milyar €'dur.

2018 yılında %4,6 olan tüketici fiyatlarındaki yıllık ortalama enflasyon oranının 2019 yılında %4,1 olacağı tahmin edilmektedir.

2017 yılında sabit fiyatlara göre %7 oranında büyüyen GSYH'nin, 2018 yılında %4,1 oranında büyüme ve 2019 yılında ise %4 oranında artarak 243,7 milyar \$ olması beklenmektedir.

Romanya ihracatının %70'inden fazlasını AB'ne gerçekleştirmektedir. Banka varlıklarının yaklaşık % 82'si AB ülkelerinde yerleşik bankalara aittir. AB'nde yaşanan kriz Rumen ekonomisini etkilemeye devam etmekte, yabancı firmaların Romanya'da yatırım gerçekleştirme konusunda çekimser kalmaktadırlar. Ülkenin 2017-2020 döneminde ise ortalama büyüme oranının % 3,4 civarında olması öngörülmektedir.

DIŞ TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ

Dış Ticaret

(1000 \$)	2017	2018	2019	2018-2019 Değişim
İthalat	85.337.424	97.861.432	98.176.628	0,32%
İhracat	70.710.996	79.661.378	78.171.011	-1,87%
Hacim	156.048.420	177.522.810	176.347.639	-0,66%
Denge	-14.626.428	-18.200.054	-20.005.617	9,92%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İhracat Yapılan Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2017	2018	2019	Değişim %	Pay %
1	Almanya	16.206.370	18.374.960	17.577.792	-4,34%	22,49%
2	İtalya	7.854.272	9.091.791	8.770.647	-3,53%	11,22%
3	Fransa	4.788.233	5.668.526	5.412.197	-4,52%	6,92%
4	Macaristan	3.318.863	3.893.402	3.783.273	-2,83%	4,84%
5	Birleşik Krallık	2.883.993	3.395.268	2.933.812	-13,59%	3,75%
6	Polonya	2.209.427	2.538.195	2.770.140	9,14%	3,54%
7	Bulgaristan	2.336.124	2.561.632	2.732.841	6,68%	3,50%
8	Türkiye	2.328.979	2.280.193	2.480.902	8,80%	3,17%
9	Çekya	2.031.583	2.365.200	2.463.949	4,18%	3,15%
10	Hollanda	1.812.913	2.073.326	2.400.901	15,80%	3,07%
11	İspanya	2.111.265	2.496.157	2.391.409	-4,20%	3,06%
12	Avusturya	1.650.066	1.826.045	1.727.168	-5,41%	2,21%
13	Slovakya	1.212.674	1.502.879	1.659.331	10,41%	2,12%
14	Belçika	1.404.513	1.427.412	1.402.727	-1,73%	1,79%
15	Moldova	1.065.503	1.352.495	1.398.265	3,38%	1,79%
	Toplam	70.710.996	79.661.378	78.171.011	-1,87%	100,00%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İhracatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2017	2018	2019	Değişim %	Pay %
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	7.366.222	7.626.376	7.036.357	-7,74%	9,00%
8703	Otomobiller	3.392.841	5.490.703	5.558.443	1,23%	7,11%
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	4.327.983	4.641.450	4.123.890	-11,15%	5,28%
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2.078.204	2.685.950	2.508.128	-6,62%	3,21%
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	1.807.610	2.319.246	2.491.933	7,45%	3,19%
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1.610.667	1.814.642	1.881.892	3,71%	2,41%
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1.518.383	1.697.200	1.696.252	-0,06%	2,17%
1005	Mısır	825.048	1.035.487	1.415.785	36,73%	1,81%
1001	Buğday ve mahlut	1.122.751	1.233.177	1.291.680	4,74%	1,65%
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1.129.024	1.251.885	1.237.168	-1,18%	1,58%
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	1.036.480	1.143.977	1.148.733	0,42%	1,47%
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb.)	898.617	1.012.866	979.863	-3,26%	1,25%
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	792.850	847.438	897.217	5,87%	1,15%
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	729.684	905.050	863.356	-4,61%	1,10%
1206	Ayçiçeği tohumu	591.206	759.948	861.657	13,38%	1,10%
	Toplam	70.710.996	79.661.378	78.171.011	-1,87%	100,00%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İthalat Yapılan Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2017	2018	2019	Değişim %	Pay %
1	Almanya	17.014.364	19.888.249	19.692.369	-0,98%	20,06%
2	İtalya	8.471.410	9.158.580	8.872.968	-3,12%	9,04%
3	Macaristan	6.411.796	6.724.532	6.918.711	2,89%	7,05%
4	Polonya	4.638.241	5.425.387	5.869.854	8,19%	5,98%
5	Çin	4.262.390	5.187.579	5.144.565	-0,83%	5,24%
6	Fransa	4.516.384	4.971.452	4.819.242	-3,06%	4,91%
7	Türkiye	3.357.062	4.204.088	4.314.985	2,64%	4,40%
8	Hollanda	3.385.375	3.800.362	3.875.355	1,97%	3,95%
9	Rusya Federasyonu	2.802.008	3.681.436	3.519.098	-4,41%	3,58%
10	Avusturya	2.831.601	3.204.039	3.060.504	-4,48%	3,12%
11	Çekya	2.451.701	2.856.399	2.971.612	4,03%	3,03%
12	Bulgaristan	2.413.336	2.703.144	2.890.113	6,92%	2,94%
13	İspanya	2.297.655	2.603.394	2.744.348	5,41%	2,80%
14	Belçika	1.989.572	2.336.904	2.339.369	0,11%	2,38%
15	Slovakya	2.014.974	2.246.032	2.208.234	-1,68%	2,25%
	Toplam	85.337.424	97.861.432	98.176.628	0,32%	100,00%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2017	2018	2019	Değişim %	Pay %
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	3.323.054	4.560.181	4.270.054	-6,36%	4,35%
2709	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar (ham)	3.047.574	4.230.388	4.161.599	-1,63%	4,24%
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2.737.628	2.997.863	3.102.107	3,48%	3,16%
8703	Otomobiller	2.222.314	2.627.874	2.981.427	13,45%	3,04%
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1.943.279	2.245.393	2.051.725	-8,63%	2,09%
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1.758.427	2.047.386	1.975.082	-3,53%	2,01%
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.444.368	1.776.924	1.515.584	-14,71%	1,54%
8542	Elektronik entegre devreler	1.199.687	1.464.068	1.423.814	-2,75%	1,45%
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb.)	1.338.347	1.468.521	1.417.154	-3,50%	1,44%
3926	Plastikten diğer eşya	979.473	1.109.640	1.029.736	-7,20%	1,05%
7326	Demir veya çelikten eşya	751.189	882.677	849.458	-3,76%	0,87%
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	701.232	785.586	813.854	3,60%	0,83%
8538	Esas itibarıyla 85.35, 85.36 veya 85.37 pozisyonlarında yer alan cihazlarda kullanılmaya uygun aksam ve parçalar	702.229	798.320	757.507	-5,11%	0,77%
8701	Traktörler	614.243	840.392	755.413	-10,11%	0,77%
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	338.735	527.759	747.078	41,56%	0,76%
	Toplam	85.337.424	97.861.432	98.176.628	0,32%	100,00%

Kaynak: ITC Trademap

TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ

Türkiye'nin Romanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2017	2018	2019	Değişim %	Pay %
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	176.080	199.286	195.881	-1,71%	5,11%
8703	Otomobiller	95.229	132.849	177.045	33,27%	4,62%
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	27.463	85.498	135.559	58,55%	3,54%
8408	Sıkıştırma ile ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	159.999	188.184	134.951	-28,29%	3,52%
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	126.293	189.892	133.089	-29,91%	3,47%
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	75.477	99.714	101.482	1,77%	2,65%
7214	İnşaat demiri	56.685	116.908	75.771	-35,19%	1,98%
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	46.077	51.293	65.547	27,79%	1,71%
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	49.636	61.905	63.284	2,23%	1,65%
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	44.319	46.871	57.952	23,64%	1,51%
7225	Diğer alaşımlı çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	44.132	98.224	57.312	-41,65%	1,49%
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	17.529	57.592	54.671	-5,07%	1,43%
7326	Demir veya çelikten eşya	51.972	50.881	53.132	4,42%	1,39%
7305	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular (dikişli, perçinli) (kesitleri daire şeklinde, dış çapı > 406,4 mm)	571	48.219	49.408	2,47%	1,29%
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	47.778	35.244	48.482	37,56%	1,26%
	Toplam	3.139.188	3.867.122	3.833.761	-0,86%	100,00%

Kaynak: ITC Trademap

Türkiye'nin Romanya'dan İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2017	2018	2019	Değişim %	Pay %
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	112.370	158.123	255.312	61,46%	10,34%
7204	Diğer döküntü ve hurdalar	187.993	225.451	248.109	10,05%	10,04%
8703	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (silindir hacmi=<1500cm3)	253.891	216.625	186.686	-13,82%	7,56%
8708	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtların aksam, parça ve aksesuarı	186.540	173.747	179.356	3,23%	7,26%
1005	Mısır (diğer)	56.650	55.481	168.076	203%	6,80%
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlikleri 600 mm veya daha fazla) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	145.650	90.324	165.650	83,40%	6,71%
1206	Ayçiçeği tohumu (kırılmış olsun olmasın)	19.987	95.594	99.552	4,14%	4,03%
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	115.893	86.064	73.899	-14,13%	2,99%
8544	İzole edilmiş, tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	35.648	27.725	61.300	121%	2,48%

3305	Saç müstahzarları	71.621	58.154	59.718	2,69%	2,42%
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya , da pudra halinde)	32.560	36.132	46.074	27,52%	1,87%
7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı diğer mamüller (sıcak hadde, genişlik >= 600mm, kalınlık > 10mm, kaplanmamış)	57.007	46.062	37.235	-19,16%	1,51%
8512	Motorlu taşıtlarda, bisikletlerde veya motosikletlerde kullanılan türden elektrikli aydınlatma veya işaret cihazları (85.39 pozisyonunda yer alan eşya hariç), cam siliciler, buzlanma veya buğulanmayı önleyici tertibat	40.294	41.119	31.843	-22,56%	1,29%
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	119.122	115.493	29.473	-74,48%	1,19%
8409	Sadece veya esas itibariyle 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	20.922	28.589	28.064	-1,84%	1,14%
	Toplam	2.480.196	2.447.471	2.470.003	0,92%	100,00%

Kaynak: ITC Trademap

ROMANYA YAŞ MEYVE SEBZE PAZARI

Yaş Meyve Sebze Dış Ticareti (1000 \$)

(1000 \$)	2017	2018	2019	2018-2019 Değişim
İthalat	937.321	1.047.750	1.121.622	7,05%
İhracat	72.467	76.997	81.531	5,89%
Hacim	1.009.788	1.124.747	1.203.153	6,97%
Denge	-864.854	-970.753	-1.040.091	7,14%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2017	2018	2019	Değişim %	Pay %
1	Almanya	89.452	112.967	167.344	48,14%	14,92%
2	Yunanistan	127.066	150.023	159.630	6,40%	14,23%
3	Hollanda	124.845	132.618	153.305	15,60%	13,67%
4	Türkiye	149.762	180.456	147.567	-18,23%	13,16%
5	Polonya	86.700	108.139	89.780	-16,98%	8,00%
6	İspanya	55.781	52.930	76.752	45,01%	6,84%
7	İtalya	75.091	70.093	64.242	-8,35%	5,73%
8	Fransa	37.855	39.352	47.637	21,05%	4,25%
9	Macaristan	30.855	38.134	43.929	15,20%	3,92%
10	Belçika	38.654	40.912	33.502	-18,11%	2,99%
11	Moldova	18.905	15.504	17.073	10,12%	1,52%
12	Bulgaristan	10.092	15.302	16.679	9,00%	1,49%
13	Mısır	11.553	8.573	16.122	88,06%	1,44%
14	Çekya	22.416	20.987	12.975	-38,18%	1,16%
15	Slovakya	8.235	8.978	9.380	4,48%	0,84%
	Toplam	937.321	1.047.750	1.121.662	7,05%	100,00%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2017	2018	2019	Değişim %	Pay %
080390	Muz (Plantain Hariç); Taze Veya Kurutulmuş	110620	126457	139688	10,46%	12,45%
070200	Domates (taze veya dondurulmuş)	95454	107455	108047	0,55%	9,63%
070190	Patates - Taze / Soğutulmuş. Nişasta imalinde kullanılan	30217	29620	67101	126,54%	5,98%
080550	Limon ve tatlı limon (taze/kurutulmuş)	65015	67473	63176	-6,37%	5,63%
070960	Biberler- Capsicum veya Pimenta cinsi meyveler	49837	54557	61057	11,91%	5,44%
080510	Portakal (Taze veya Kurutulmuş)	52643	59857	55733	-6,89%	4,97%
080610	Taze Üzümler	47689	48512	50588	4,28%	4,51%
080810	Elma	53531	57551	46662	-18,92%	4,16%
070310	Soğanlar Ve Şalotlar; Taze Veya Soğutulmuş	13956	29914	45395	51,75%	4,05%
080930	Şeftali (nektarın dahil) (taze)	38791	37825	38249	1,12%	3,41%
080310	Muz (Taze veya Kurutulmuş)	54839	48743	36799	-24,50%	3,28%
080522	Klemantin	25146	26555	28357	6,79%	2,53%
080830	Armut (Taze)	23718	24796	24662	-0,54%	2,20%
080540	Greyfurt (Taze veya Kurutulmuş)	24625	23621	24116	2,10%	2,15%
080440	Avokado (Taze/Kurutulmuş)	16002	20651	23715	14,84%	2,11%
	Toplam	937321	1047750	1121662	7,05%	100,00%

Kaynak: ITC Trademap

NOT: Trade Map verileri, YMS olarak 6'lı bazda; 070110, 070190, 070200, 070310, 070320, 070390, 070410, 070420, 070490, 070511, 070519, 070521, 070529, 070610, 070690, 070700, 070810, 070820, 070890, 070920, 070930, 070940, 070951, 070959, 070960, 070970, 070991, 070992, 070993, 070999, 080300, 080310, 080390, 080410, 080420, 080430, 080440, 080450, 080510, 080521, 080522, 080529, 080540, 080550, 080590, 080610, 080711, 080719, 080720, 080810, 080830, 080840, 080910, 080921, 080929, 080930, 080940, 081010, 081020, 081030, 081040, 081050, 081060, 081070, 081090 GTİP'leri ve bu GTİP'lerin detayları alınmıştır, veriler 6'lı bazın altında yer alan ürünleri de içermektedir.

Türkiye'nin Romanya'ya Yaş Meyve Sebze İhracatı (1000 \$)

Ürün Grubu	2018 KG	2018 \$	2019 KG	2019 \$	KG Değişim %	\$ Değişim %
DOMATES	46.096.773	43.765.160	38.892.201	36.409.901	-15,63%	-16,81%
BİBER	19.340.060	23.474.955	13.730.882	20.199.574	-29,00%	-13,95%
LİMON	38.368.719	27.866.432	26.260.832	18.098.030	-31,56%	-35,05%
MANDARİN	15.140.906	8.305.397	14.556.593	7.857.892	-3,86%	-5,39%
GREYFURT	17.448.081	7.841.532	13.007.812	6.770.701	-25,45%	-13,66%
KABAK	6.568.212	4.798.887	6.319.431	5.120.644	-3,79%	6,70%
PORTAKAL	9.929.109	5.100.610	6.195.074	3.423.434	-37,61%	-32,88%
HIYAR.KORNIŞON	4.462.373	4.183.631	3.257.186	3.026.136	-27,01%	-27,67%
HAVUÇ.TURP	12.136.879	3.518.870	10.555.973	2.676.600	-13,03%	-23,94%
ÜZÜM	2.136.702	2.181.075	2.663.511	2.601.416	24,66%	19,27%
ARMUT	2.812.431	2.091.050	3.546.858	2.587.598	26,11%	23,75%
SOĞAN.ŞALOT	923.840	217.605	8.361.370	2.373.108	805,07%	990,56%
ÇİLEK	3.556.831	5.136.367	1.794.397	2.340.597	-49,55%	-54,43%
NAR	3.298.407	2.703.241	2.573.160	2.162.449	-21,99%	-20,01%
MAYDANOZ	2.511.810	1.318.026	2.036.720	1.427.877	-18,91%	8,33%
KAVUN	1.668.497	1.447.955	1.614.119	1.088.118	-3,26%	-24,85%
KAYISI	2.276.752	2.390.001	948.181	977.173	-58,35%	-59,11%
KARPUZ	2.810.320	1.304.505	2.978.106	950.948	5,97%	-27,10%
AYVA	1.408.374	1.163.216	1.261.492	948.988	-10,43%	-18,42%
MANTAR	388.973	1.957.691	110.787	733.452	-71,52%	-62,53%
DİĞER SEBZELER	843.565	915.075	561.908	540.294	-33,39%	-40,96%
İNCİR	157.335	405.899	222.942	463.840	41,70%	14,27%
ŞEFTALİ	4.270.699	4.044.264	302.455	425.373	-92,92%	-89,48%
KESTANE	23.710	76.889	143.370	402.760	504,68%	423,82%

PATLICAN	967.621	1.024.628	216.377	268.678	-77,64%	-73,78%
DİĞER TAZE MEYVELER	161.574	229.021	76.223	191.747	-52,82%	-16,28%
LAHANA	167.835	44.686	324.960	161.748	93,62%	261,97%
KARNABAHAAR	88.330	54.141	169.190	152.631	91,54%	181,91%
MARUL.HİNDİBA	112.375	127.407	189.141	149.960	68,31%	17,70%
PIRASA	268.554	114.984	146.045	104.571	-45,62%	-9,06%
KİRAZ.VİŞNE	73.590	292.334	17.249	52.174	-76,56%	-82,15%
ERİK	162.415	167.775	40.335	33.567	-75,17%	-79,99%
ÇAY	87	262	3.610	15.176	4039,91%	5684,66%
ELMA	210.308	126.994	20.611	14.021	-90,20%	-88,96%
DİĞER	15.420	49.054	3.726	10.446	-75,84%	-78,70%
FASULYE	47.370	82.110	3.255	7.029	-93,13%	-91,44%
ISPANAK	152.322	89.862	7.170	5.626	-95,29%	-93,74%
SARMISAK	5.300	6.829	3.200	4.307	-39,62%	-36,93%
TOPLAM	201.012.459	158.618.421	163.116.452	124.778.585	-18,85%	-21,33%

Kaynak: TİM

UYMSİB'in Romanya'ya İhracatı (1000 \$)

Ürün Grubu	2018 KG	2018 \$	2019 KG	2019 \$	KG Değişim %	\$ Değişim %
DOMATES	1.644.075	1.290.548	1.244.963	974.376	-24,28%	-24,50%
SİYAH ZEYTİN	418.188	506.050	902.367	783.289	115,78%	54,78%
BİBER	987.799	1.166.804	592.040	737.944	-40,06%	-36,76%
ARMUT	389.868	237.612	860.511	622.358	120,72%	161,92%
AYVA	20.320	9.248	398.485	259.079	1861,05%	2701,32%
İNCİR	23.530	35.075	70.194	125.891	198,32%	258,92%
HIYAR.KORNIŞON	664.464	551.370	120.405	116.872	-81,88%	-78,80%
NAR	19.950	14.173	113.695	96.938	469,90%	583,98%
ÜZÜM	6.600	4.600	65.898	72.446	898,45%	1474,84%
GREYFURT	-	-	117.912	66.644		
KAVUN	133.066	114.482	63.770	46.685	-52,08%	-59,22%
KABAK	42.080	26.879	58.473	39.558	38,96%	47,17%
KESTANE	-	-	8.480	18.156		
PORTAKAL	-	-	41.400	17.042		
YEŞİL ZEYTİN	9.756	12.741	9.683	14.895	-0,75%	16,91%
PATLICAN	26.345	20.726	5.600	3.277	-78,74%	-84,19%
MANDARİN	-	-	2.910	1.380		
ELMA	-	-	1.224	715		
HAVUÇ.TURP	-	-	291	241		
ÇAY	-	-	10	56		
KARPUZ	71.330	32.522	-	-	-100,00%	-100,00%
ŞEFTALİ	414.838	275.227	-	-	-100,00%	-100,00%
TOPLAM	4.872.210	4.298.058	4.678.312	3.997.841	-3,98%	-6,98%

Kaynak: TİM

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Romanya, 1970 yılından bu yana Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (World Intellectual Property Organization/WIPO) üyesidir. Fikri mülkiyet hakları konusunda dünyadaki en önemli anlaşmalar olan Paris Konvansiyonu, Bern Konvansiyonu ve TRIPs Anlaşması'nı imzalamıştır. Fikri mülkiyet hakları ile ilgili ulusal mevzuatı bütünüyle Avrupa Birliği normları ile uyumlaştırılmıştır. Ülke Avrupa Patent Konvansiyonu üyesidir. Buluşlar, markalar, coğrafi işaretler, endüstriyel tasarım ve diğer fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin resmi kurum Telif Hakları ve Markalar Bürosu'dur.

Ülke, patentler, ticari markalar ve telif hakları ile ilgili mevzuatı düzenleyerek hukuki çerçeveyi tamamlanmış olmasına rağmen, uygulamada halen sorunlar yaşanmaktadır.

Sahte ve taklit ürünler ile mücadele, bu nedenle ülkenin birincil öncelikleri arasında yer almaktadır. Konu ile ilgili çıkartılan mevzuat, idari kapasite yetersizliği nedeniyle etkin bir biçimde uygulanamamaktadır. Avrupa Komisyonu, konu ile ilgili olarak ülkenin sınır kontrollerini artırması ve çeşitli kamu kurumları arasında daha fazla işbirliği içinde çalışılması yönündeki önerilerini ve uyarılarını ülkeye sunmaktadır.

Dağıtım Kanalları

Büyük paketleyici ve işleyici firmalar daha fazla oranlarda ihracatçıdan veya doğrudan üreticiden alma yoluna gitseler de, tedarik zincirinde ithalatçıların rolü hala önemlidir. Romanya'da birçok büyük market de ürünlerini doğrudan ithal etme veya büyük ithalatçılardan temin etme yoluna gitmektedir. Marketler özellikle kendi markalarıyla satışını yaptıkları fason ürünleri doğrudan lokal üreticiden veya ihracatçılardan temin etmekte olup, acenta / temsilcilikler vasıtasıyla yapılan alımlar düşük düzeylerde kalmaktadır. Toptancılar ise genellikle gıda ürünlerinin perakendeciler vasıtasıyla tüketicilere ulaştırılması yönünde hareket etmektedir. Romanya'da daha önce küçük marketlerin domine ettiği perakendecilik sektöründe ise modern perakendecilik anlamında hiper ve süper marketlerin payı artış göstermiştir.

Tüketicieye gıda ürünlerinin sunulması büyük oranda süpermarket ve hipermarketler yoluyla yapılmaktadır. Ülkede ulusal veya uluslararası büyük zincir mağazalar mevcut olup, bunlar perakende dağıtım kanalının en önemli aktörleridir. Büyük hipermarketlerin birçoğu kendi markalarıyla fason üretim yaptırmakta, bazıları da doğrudan ithalat yoluna gitmektedir. Bu anlamda ihracatçılarımızın son tüketiciye ulaşmaları da (işletmeden son tüketiciye satış)

mümkün görünmektedir. Ancak, özellikle küçük ve orta ölçekli ihracatçı firmalarımızın doğrudan bu satışı gerçekleştirmeleri güç olabilir. Çünkü böyle bir satışın ancak yerinde yapılacak güçlü bir tanıtım ve tutundurma kampanyası ile gerçekleştirilmesi mümkün görünmektedir. Ayrıca pazarda iyi bir müşteri portföyüne ve etkin bir dağıtım kanalına sahip olan, bölgesel pazarlardaki gelişmeleri ve tüketici tercihlerini iyi analiz edebilen bir ithalatçı/tüccar firmayla çalışılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Tüketici Tercihleri

Romanya pazarında, tüketici tercihlerini belirleyen unsurlar arasında kalite, fiyat ve ödeme koşulları başta gelmektedir. Bununla beraber, Romanya piyasasındaki tüketiciler için temel sorunun nakit sıkıntısı olduğu gerçeği göz önüne alınırsa, fiyat ve ödeme koşullarının, kaliteden daha ağırlıklı yer tuttuğunu belirtmek gerekir. Uzun dönem kredi olanaklarıyla satış yapılması, firmaları tüketici tercihleri açısından önemli bir avantaja sahip kılmaktadır.

Romanya pazarında reklam ve promosyon faaliyetleri, firmaları avantajlı duruma getirmektedir. Öte yandan, satış sonrası servis hizmetleri sunabilmek için yerli ortaklarla işbirliği yapmak önem kazanmaktadır. Romanya’da satış sonrası hizmetlerinin düzeyi tatmin edici olmaktan uzaktır. Yeterli eğitimi vererek yerli ortağı iyi hizmet verir duruma getirmek tüketici tercihleri üzerinde kayda değer olumlu etkiler yaratacaktır. Geçmişte Batı pazarlarına kapalı olmanın getirdiği rekabetten yoksunluk, tüketicileri satış sonrası hizmet alamaz duruma getirmiştir. Bu sorunun çözümü tüketici tercihlerinde belirleyici olabilmektedir.

Ülkedeki tüketicilerin genel giderlerine bakılacak olursa, en büyük payı, yiyecek ve içecek için yapılan giderlerin almakta olduğu görülür. Bu ürünlerin toplam tüketim harcamalarının içindeki payı %39,27 oranındadır. Toplam tüketim harcamaları içinde giyim eşyaları %3,43, ev eşyaları %5,19 ve ulaşım giderleri %11,35 pay almaktadır.

Ülkenin yaşadığı ekonomik sıkıntılara rağmen, nüfusun bir kısmının satın alma gücü son yıllarda önemli ölçüde yükselme göstermiştir. Komünist dönem sonrası Doğu Avrupa’daki tüm ülkelerin geçtiği dönüşüm sürecine nispeten geç giren Romanya’da harcanabilir kişi başına gelir halen Polonya, Slovakya gibi ülkelerin yaklaşık %25 altındadır. Bununla beraber tasarruf eğilimleri düşük ve tüketim eğilimleri yüksek olan Romenler yaşam standartlarını geliştirmeye çok meraklıdır.

Vergiler çıkarıldıktan sonra hane halkı gelirlerinin yaklaşık %79,3’lük kısmı harcanabilir gelir olarak değerlendirilmektedir. Tasarruf eğiliminin çok düşük olduğu ülkede, tüketim harcamaları, harcanabilir gelire kıyasla daha hızlı bir artış göstermektedir. Bu durum

ülke pazarını özellikle ev eşyaları ve tüketiciye yönelik elektronik eşyalar bakımından cazip bir pazar haline getirmektedir.

Ülkede artan gelir dağılımı bozukluğu ve kırsal kesimin yoksulluğu da göz önüne alındığında farklı gelir gruplarındaki hedef tüketicilere farklı ürün ve stratejilerle yaklaşmak gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Ülkede 55 yaşın üzerindeki tüketiciler, ekonomik anlamda çok zor dönemler geçirmiş olmanın da etkisiyle ticari markalara fazla önem vermemektedir. Bununla beraber, belirli markalara bağımlılık özellikle genç nüfus içinde giderek yaygınlaşmaktadır.

30-34 yaş grubundaki tüketiciler en yüksek ortalama brüt harcanabilir gelire sahip nüfusu oluşturmaktadır. Bu grup özellikle seyahat ve eğlence gibi lüks tüketim kabul edilebilecek ürünlere yönelik olarak büyük talep göstermektedir. Bu kesim reklam ve markalı ürünlerin de temel hedef kitlesi olarak değerlendirilmektedir.

Buna karşılık 25 yaşın altındaki genç nüfus ile 60 yaş üstü yaşlı nüfus, harcanabilir gelir bakımından en kötü durumdaki nüfus gruplarıdır. Her iki grup da sadece temel tüketim maddelerin yönelmektedir. 25 yaş altı genç nüfus, düşük harcanabilir gelirine rağmen markalı ürünlere yönelik bir talep göstermektedir.

Markalı ürünlerin yönelebileceği bir diğer nüfus grubu da yıllık brüt geliri 8-10 bin dolar arasında değişen 47-53 yaş grubu tüketicilerdir. Bu nüfus grubu fiyattan çok kaliteye önem vermektedir.

Reklam ve Promosyon

Yabancı firmaların Romanya pazarında kullanabilecekleri reklam olanakları son dönemde artmıştır. Televizyonun dışında kalan reklam araçları arasında radyo, yazılı basın, filmler aracılığıyla duyuru ve kapı dolaşmak suretiyle yapılan reklam gibi araçlar yaygın biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Billboard reklamcılığı hızla gelişmektedir. Toplu taşıma araçları üzerine de reklam alınabilmektedir.

Pazara kendi markası ile girmek isteyen ve özellikle de tüketim malları ihraç eden firmalar için mümkün olduğunca reklam ve promosyon faaliyeti yürütülmesi, özellikle de televizyon ve radyo gibi kitle iletişim medyasının kullanılması faydalı olabilecektir. Romen tüketiciler, televizyon, radyo ve billboard reklamcılığından çok etkilenmekte, bu reklamlarla tanıtılan ürünlerin çok güvenilir olduğunu düşünmektedir.

Diğer taraftan, uzmanlaşmış kuruluşların Romanya için pazar araştırması ile ilgili hizmetler verdikleri bilinmektedir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Romanya kalite ve güvenlik standartları Romanya Standartlar Enstitüsü yetkisi altındadır. Ülkede, standartları uluslararası standartlar ve AB standartlarına uygun hale getirmeye yönelik olarak mevzuat değişikliği çalışmaları yapılmıştır. Yeni standartların tamamına yakını ISO veya AB standartlarına uyumlandırılmıştır.

Romanya bitki ve hayvan sağlığı önlemlerini AB'ninkilerle uyumlaştırmaya başlamıştır. AB önlemlerinin adaptasyon ve uygulamasının Romanya'ya tavukçuluk ürünleri, sığır eti ve biyoteknoloji ürünleri ihracatına sert etkisi olması beklenmektedir.

Romanya'da üretilen ve ithal edilen malların ambalajları üzerine Tüketici Koruma Kanunu gereğince etiket koyma ve ambalajın içindeki mamulün ne olduğu hakkında açıklayıcı bilgi yazma zorunluluğu vardır.

İthalatı yapılan ürünlerin etiketleme, sağlık ve güvenlik ile ilgili kurallara uymaları yasal zorunluluktur. Yabancı ürünlere uygulanan özel kurallar bulunmamakla beraber ülkeye ihraç edilecek ürünler için Romence etiket hazırlanması gerekmektedir.

Anlaşmazlıkların Çözümü

Ülkede tahkim kararlarının ulusal mahkemeler tarafından uygulanma süreçleri diğer Batı ülkelerindeki gibidir. Bunun yanı sıra, Romanya Ticaret ve Sanayi Odası'nın bünyesinde bir Uluslararası Ticari Tahkim Mahkemesi faaliyet göstermektedir.

PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Romanya’da iş ilişkilerini belirleyen özel bir takım gelenekler yoktur. Batı iş dünyasının uyguladığı standartlar uygulanır. Bununla beraber, Batı Avrupalı işadamlarından farklı olarak Romenler dakikliğe çok büyük önem vermemektedir.

Romenler sıcakkanlı insanlardır. Yabancıları oldukça iyi karşılarlar. Tanışmalarda tokalaşılır ve ziyarete gidildiğinde normal nezaket kuralları uygulanır. Toplantılarda kartvizit bulundurmak ve tanışılan kişilere vermek önemlidir.

Para Kullanımı

1889/2005 sayılı AB Yönetmeliği çerçevesinde çıkartılan 195/2008 sayılı Kararname uyarınca, AB ülkelerine (Romanya dahil) giriş ve çıkışlar esnasında 10.000 euroyu aşan miktardaki her türlü nakit para ve anılan kararnamenin 1.maddesi uyarınca nakit para olarak kabul edilen çek, senet vb. kıymetli evrakın Gümrük idaresine bildirilmesi gerekmekte olup , sözkonusu bildirim yapılmadığı takdirde, kontrollerde tespit edilen nakit para/kıymetli evrakın değerinin 10.000 Euroyu aşan kısmınının %40’sine kadar varan miktarlarda cezai müeyyidenin, ayrıca nakit para/kıymetli evraka el konulmasının söz konusu olmaktadır.

Bu çerçevede, ağır cezai müeyyidelerle karşılaşılmasını bakımından vatandaşlarımızın Romanya’ya (ve diğer AB ülkelerine) yapacakları seyahatler esnasında ve AB ülkelerinden ayrılırken yanlarında bulunduracakları nakit para ve kıymetli evrakla (başkasına devredilmesi önünde bir kısıtlama olmayan nama yazılı çekler dahil) ilgili beyan yükümlülüklerine riayet etme konusunda azami hassasiyet göstermelerinin yararlı olacaktır.

Konu hakkındaki ayrıntılı malumata Avrupa Komisyonu’nun aşağıdaki web adresinden erişilmesi mümkün bulunmaktadır.

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/cash_controls/index_en.htm

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

- 1-2 Ocak (Yeni Yıl)
- 6 Ocak (Ortodoks takviminde Paskalya)
- 1 Mayıs (İşçi Bayramı)
- 1 Aralık (Romanya Ulusal Günü)
- 25-26 Aralık (Noel)

Kullanılan Lisan

Romanya’da resmi dil Romence’dir Romence’de Latin alfabesi kullanılır. Bunun yanı sıra, ülkede başta

İngilizce olmak üzere Fransızca ve Almanca da yaygın şekilde konuşulmaktadır.

Ulaşım

Türkiye ile Romanya arasında THY ve Romanya Havayolu şirketi TAROM uçak seferleri düzenlemektedir. Ülkeye denizyolu ile yolcu taşımacılığı pek bulunmamaktadır. Mevcut Ro-Ro taşımacılığı ise, talep yetersizliğinden dolayı fazla kullanılmamaktadır.

Ankara-Bükreş arası demiryolu seyahati 33 saat sürmektedir. Romanya içinde geceleri tren yolculuğu pek güvenli olmamakla beraber, Ankara-Bükreş hattında herhangi bir güvenlik sorunu yaşanmamaktadır. Ülkeye karayolu ile gidişte, Bulgaristan sınırında transit geçiş vizesi almak mümkündür.

Romanya’nın ulusal havayolları şirketi olan Tarom, Romanya, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika’nın önde gelen merkezlerine hizmet etmektedir. Ülkedeki tüm şehir ve kasabalarda havayolu servisleri mevcuttur.

Ülke içinde otomobil ile seyahat edilmesi halinde trafik kurallarına çok dikkatle uyulması gerekmektedir. Bükreş’te, büyük otellerin Otopeni Havaalanı’na otobüs hizmetleri vardır. Ayrıca havaalanında araba kiralama şirketleri de bulunmaktadır. Ayrıca Otopeni havaalanından şehir merkezine sürekli servis bulunmaktadır.

Romanya’da çok iyi hizmet veren uluslararası ve yerli bir raylı sistem vardır. Günlük çalışan Wiener-Waltzer Ekspresi ile Viyana’dan Bükreş’e 20 saatte ulaşmak mümkündür.

Haberleşme

Ülkenin yerel telefon servisleri otomatik ve oldukça güvenilirdir. Uluslararası telefon ve telgraf bağlantıları genellikle iyidir.

Romanya’nın uluslararası telefon kodu 0040’dır. Ülke içinde alan kodları bulunmaktadır. Bükreş alan kodu 21, Köstence alan kodu 241’dir. Mobil telefon kullanımı çok yaygındır.

Büyük postanelerden ve otellerden faks göndermek mümkündür. İnternet ve e-mail yaygın kullanılmakta ve çok sayıda İnternet Café bulunmaktadır. Buralarda saati yaklaşık 1

dolara internet hizmetlerinden faydalanmak mümkündür. Ayrıca ülkede büyük kargo şirketlerinin temsilcilikleri vardır.

Yerel Saat

Romanya, Greenwich'e göre 2 saat ileridedir. (GMT+2 saat) Türkiye ile Romanya arasında saat farkı yoktur.

Barınma

Romanya'da çok çeşitli oteller bulunmaktadır. Otel fiyatları, 50 dolardan başlayarak 250-300 dolara kadar çıkmaktadır. Ayrıca uzun dönemli kalınacak yerler de mevcuttur. Kalacak yer bulmak için uluslararası seyahat acenteleriyle ilişki kurulabilir ya da doğrudan temasa geçilebilir.

Önde gelen otellerde faks, teleks ve uluslararası telefon servisleri mevcuttur. Yatak, yemek ve diğer hizmet bedelleri yerel para ile, yerel paraya çevrilebilen herhangi bir para birimiyle, seyahat çekleriyle ve kredi kartlarıyla ödenebilir. Nakit Amerikan Doları ve Euro, kolaylıkla değiştirilebilir olduğu için yaygın bir ödeme aracıdır.

Sağlık

Romanya'da tıbbi bakım hala batı standartlarının altındadır. Bununla beraber özel klinikler mevcuttur.

İklim

İklim Avrupa'nın kıtasal özelliklerini yansıtır. Yazlar sıcak ve kışlar soğuktur. Özellikle dağlarda kar yağışı yoğunken ülkenin güney kesimleri nispeten ılıktır. En sıcak ay Temmuz (ortalama 16-30 derece), en soğuk ay ise Ocak'tır (ortalama eksi 7-1 derece). Buna karşılık en az yağış alan ay Şubat, en fazla yağış alan ay ise Haziran ayıdır.

DIŞ TİCARET POLİTİKASI ve VERGİLER

Dış Ticaret Politikası

1989'dan bu yana Romanya, Batı ile ilişkilerini geliştirmeye yönelmiş, bu amaçla serbest piyasa ekonomisinin gereklerinin yerine getirilmesi ve buna uygun mevzuat değişikliklerin yapılması çabaları, ülkenin dış ticaret politikasına da yansımıştır. Ülke, GATT ve Dünya Ticaret Örgütü'nün kurucu üyelerindendir. 1993 yılında, Romanya, Avrupa Konseyi'nin de tam üyesi olmuştur.

Bununla beraber, Romanya'nın dış ticaret rejiminde çok sık değişiklikler yapılmış, kota ve tarife düzeyleri sıkça değiştirilmiştir. Ayrıca dış ticaret politikasında zaman zaman birbiriyle çelişen amaçlar gözetilmiş, ithalat kısıtlamaları ve ihracata zarar verecek politikalar eş zamanlı olarak kullanılmıştır.

1 Ocak 2007 tarihi itibarıyla Avrupa Birliği'ne tam üye olan ülke, üyelik kapsamında Avrupa Birliği Müktesebatı ile beraber Ortak Ticaret Politikasına tamamen uyum sağlamıştır. Romanya, Türkiye ve AB dışındaki üçüncü ülkelere sanayi mamulü ithalatında AB'nin Ortak Gümrük Tarifesi (OGT), tarım ürünlerinde ise ilgili ülkelere taviz verilen ürünler dışında yine Dünya Ticaret Örgütü taahhütlerini uygulamaktadır.

İthalat Rejimi

Romanya'ya mal ihracat ve ithalatında genelde özel bir ruhsata gereksinim duyulmamaktadır. Sadece uluslararası anlaşmalara göre; ateşli silahlarla patlayıcı maddeler, bitki, hayvan ve insan sağlığına zarar verebilecek belirli malların ithalatı kısıtlama ve yasaklamalara tabidir.

Bu ürünlerin ithalatında kontrol amaçlı verilen ithal lisanslarının verildiği kuruluşlar aşağıda sıralanmıştır:

- Atık maddeler için Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Köy Kalkınma Bakanlığı
- Kamu sağlığı ve çevre için tehlikeli maddeler için Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Köy Kalkınma Bakanlığı
- Silahlar ve patlayıcı maddeler için İçişleri ve İdari Reform Bakanlığı
- Radyoaktif ve nükleer ürünler için Nükleer Faaliyetlerin Kontrolü Milli Komisyonu
- İlaç yapımında kötü amaçlı kullanıma elverişli bazı kimyasal maddeler için İçişleri ve İdari Reform Bakanlığı

Tarifeler ve Diğer Vergiler

01.01.2007 tarihinde Romanya'nın AB'ye üye olduğu tarihten itibaren Romanya'nın ülkemize uygulamakta olduğu gümrük vergileri bakımından AB mevzuatı (1/95 ve 1/98 sayılı Türkiye-AB Ortaklık Konseyi Kararları, AKÇT Anlaşması) geçerli olmuştur.

Bu kapsamda Romanya Türkiye'den ithal edilen sanayi ürünlerine sıfır gümrük uygularken işlenmiş tarım ürünlerinin sanayi paylarını sıfırlamış, temel tarım ürünlerinde ise 1/98 sayılı OKK ile taviz verilenler dışında yine DTÖ (Dünya Ticaret Örgütü) taahhütlerini uygulamaya devam etmiştir.

Herhangi bir ürüne, herhangi bir ülke için uygulanan vergi oranları ve tavizler AB'nin "http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm" adresli tarifelere ilişkin web sitesinden öğrenilebilmektedir.

Romanya'da Katma Değer Vergisi oranı % 20'dir.

Bazı ürün ve hizmetler için indirimli KDV oranları % 9 ve % 5 olarak uygulanmaktadır. Bu hizmet ve ürünler müze, kale, anıt, arkeolojik eserler, hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri, fuar ve sergilere girişte ödenen ücretler, kitap, gazete ve dergiler, ortopedik ürünler, ilaçlar ve konaklamadır. Sigorta şirketleri, bankalar ve finansal hizmetler KDV'den muaftır.

POTANSİYEL SEKTÖRLER

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Dünyadan İthalatı (milyon dolar) 2018	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı (milyon dolar) 2018	Ülkenin Dünyadan İthalatında Türkiye'nin Payı (%) 2018	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı (milyon dolar) 2018	Dünya İthalatında Ülkenin Payı (%) 2018	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim (%) 2017 - 2018	Ülkenin Dünyadan İthalatındaki Değişim (%) 2017 - 2018	Ülkenin Dünyadan İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%) 2018	Ülkenin Dünyadan İthalata Uyguladığı Gümrük Vergisi Oranları (ortalama) (%)
Bisküvi	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	378,12	18,06	4,8	1002,61	1	2,2	16,3	Polonya 24,1 Almanya 16,9 İtalya 11,1 Bulgaristan 8,7 Çekya 4,9 Türkiye 4,8	Polonya 0 Almanya 0 İtalya 0 Bulgaristan 0 Çekya 0 Türkiye 16,8
Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	325,79	5,07	1,7	504,55	1	-1,4	17,6	Almanya 37,6 Polonya 18,2 İtalya 6,3 Bulgaristan 6,3 Belçika 6,2 Türkiye 1,7	Almanya 0 Polonya 0 İtalya 0 Bulgaristan 0 Belçika 0 Türkiye 7,9
Meyveler	0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	199,01	48,83	28,7	890,12	1	22,2	9,7	Türkiye 28,7 Yunanistan 26,5 Almanya 13,1 Hollanda 7,7 İspanya 5,8	Türkiye 3,5 Yunanistan 0 Almanya 0 Hollanda 0 İspanya 0
Alkollü ve Alkolsüz İçecekler	2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	124,82	2,08	2,1	192,45	1	13,9	41,3	Macaristan 30 Polonya 14,1 Avusturya 12,2 Almanya 7,3 Bulgaristan 6,3 Türkiye 2,1	Macaristan 0 Polonya 0 Avusturya 0 Almanya 0 Bulgaristan 0 Türkiye 1,4
Sebzeler	0702	Domates (taze/soğutulmuş)	107,56	43,65	43,9	289,86	1	12,9	12,7	Türkiye 43,9 Almanya 12,8 Hollanda 11,5 İspanya 8,8 İtalya 7,8	Türkiye 19,3 Almanya 0 Hollanda 0 İspanya 0 İtalya 0

Konserve Meyve Sebze	2005	Konserve Sebze (Bezelye, patates, zeytin, fasulye vb.)	101,28	16,28	17,6	204,81	1	57,3	24,8	Yunanistan 22 Türkiye 17,6 Polonya 15 Macaristan 12,7 Almanya 9	Yunanistan 0 Türkiye 0,9 Polonya 0 Macaristan 0 Almanya 0
Sebzeler	0709	Diğer sebzeler (taze/soğutulmuş)	100,64	33,39	36,2	187,72	1	17,3	18	Türkiye 36,2 İspanya 12,7 Almanya 11,4 Polonya 9,9 Hollanda 9,2	Türkiye 2,7 İspanya 0 Almanya 0 Polonya 0 Hollanda 0
Konserve Meyve Sebze	2008	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri	89,82	4,72	7,2	726	1	19,2	19,9	Polonya 23 Almanya 17,1 Macaristan 8,2 Türkiye 6,9 Fransa 6,8	Polonya 0 Almanya 0 Macaristan 0 Türkiye 0,7 Fransa 0
Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	88,07	9,42	10,7	446,3	1	9,3	14,9	Polonya 21 Almanya 17 Türkiye 10,7 Ukrayna 8,5 Çekya 6,6	Polonya 0 Almanya 0 Türkiye 9,8 Ukrayna 0 Çekya 0
Bitkiler	0602	Diğer canlı bitkiler (kökleri dahil) çelikler, aşı kalem ve gözleri; mantar miselleri	87,27	0,09	0,1	55,58	1	-77,1	28,4	Hollanda 42,2 Macaristan 19,4 İtalya 13,4 Almanya 7,5 Polonya 4,3 Türkiye 0,1	Hollanda 0 Macaristan 0 İtalya 0 Almanya 0 Polonya 0 Türkiye 0
Meyveler	0808	Elma, armut ve ayva (taze)	84,65	3,39	4,8	129,77	1	88,3	7,3	Polonya 45,8 İtalya 19,5 Almanya 9,8 Hollanda 7,4 Türkiye 4,8	Polonya 0 İtalya 0 Almanya 0 Hollanda 0 Türkiye 3,9

Deniz Ürünleri	0303	Balıklar (dondurulmuş)	83,67	2,17	2,7	95,39	0	-6,4	20	Hollanda 33,1 İspanya 22,1 Polonya 7,4 İsveç 5,3 Kanada 4,9 Türkiye 2,7	Hollanda 0 İspanya 0 Polonya 0 İsveç 0 Kanada 0 Türkiye 0
Deniz Ürünleri	0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	64,59	6,55	10,9	472,22	0	-5,9	13,8	Çekya 17,5 Yunanistan 17,1 Danimarka 14 Bulgaristan 12,7 İtalya 12,7 Türkiye 10,9	Çekya 0 Yunanistan 0 Danimarka 0 Bulgaristan 0 İtalya 0 Türkiye 0,1
Sebzeler	0710	Sebze, (pişirilmemiş veya buharda veya suda kaynatılmış) (dondurulmuş)	62,91	0,29	0,6	80,31	1	-31,8	4,4	Polonya 24,7 Macaristan 15,7 Belçika 15,5 Yunanistan 9,7 İtalya 9 Türkiye 0,6	Polonya 0 Macaristan 0 Belçika 0 Yunanistan 0 İtalya 0 Türkiye 0,4
Kuru Meyveler	0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	55,26	3,12	6,6	611,31	0	-40	3,4	Moldova 19,7 İtalya 18,3 Hollanda 15,7 Yunanistan 15,1 Almanya 8 Türkiye 6,6	Moldova 4,8 İtalya 0 Hollanda 0 Yunanistan 0 Almanya 0 Türkiye 4,8

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

COVID – 19 GELİŞMELERİ

Romanya’da Covid-19 Salgını Nedeniyle Alınan Önlemler

Romanya’da Covid-19 salgını kapsamında alınan önlemler çerçevesinde sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. 14 Mayıs’a kadar olağanüstü hal uygulanacağı açıklanmıştır.

Uçuş Yasakları

Yolcu uçuşları olağanüstü durum süresince askıya alınmıştır.

Romen Low-Cost havayolu Blue Air uçuşlarını Mayıs 2020 tarihine kadar durdurduğunu açıklamıştır.

16 Mart 2020 itibariyle İtalya, İspanya, Çin, İran, Güney Kore ile karşılıklı olarak uçuşlar durdurulmuştur

THY, Romanya uçuşlarını 27 Mart’tan itibaren askıya almıştır. Bükreş-İstanbul uçuşları, 30 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında koronavirüs tedbirleri kapsamında geçici olarak durdurulduğu açıklanmıştır.

16 Nisan 2020 tarihinde alınan 9 sayılı Askeri Kararname’ye göre; Amerika, İtalya, Kuzey İrlanda, Türkiye, İran, İngiltere, İspanya, Fransa, Belçika ve Hollanda uçuşları 14 gün daha askıya alınmıştır.

Sınır Önlemleri

21 Mart 2020 akşamında uygulamaya konulan yeni düzenlemeler kapsamında yabancıların Romanya’ya girişleri (şoförler hariç) yasaklanmıştır. Düzenli karayolu yolcu ulaşımı olağanüstü durum süresince askıya alınmıştır.

23 Mart 2020 itibariyle karayolu taşımacılığı yapan araç şoförlerinin girişlerine herhangi bir yasaklama olmadığı ve Türkiye’den gelen araçların Romanya’ya giriş yapabilmektedirler.

Mal ticareti ile ilgili transit koridorlar tespit edilmiş ve maksimum kapasitesi 2,4 tondan fazla olan yük araçlarının geçişine müsaade edilmiştir. 1 sayılı askeri Karar’da 3,5 ton olan miktar sınırı anılan Karar ile 2,4 ton olarak yeniden düzenlenmiştir.

Romanya karayolu geçişini tamamen hiçbir ülke ile sınırlandırmamıştır. Sınırdaki Türkiye’den gelen tırlara veya transit geçişlerde karantina uygulaması bulunmamaktadır. 2

Nisan itibarı ile Romanya tarafından ülkemiz kırmızı ülke kategorisine alınmıştır, bu kapsamda Türkiye’den gelen kişilere 14 gün kurumsal karantina uygulanmaya başlanmıştır.

Romen idareleri daha az işlek olan sınır kapılarını kapatmıştır ancak, Romanya karayolu geçişini tamamen hiçbir ülke ile sınırlandırmamıştır. (Romanya sınırlarındaki güncel duruma <https://www.politiadefrontiera.ro/en/traficonline/> web sitesinden erişilebilmektedir.)

12,4 Ton üzerindeki eşya taşıma araçlarının şoförleri Romen uyruklu ise 14 günü aşmayacak şekilde karantina uygulanmaktadır.

Diğer ülke uyruklu sürücüler için ise 2,4 ton üzerindeki ticari araçlarda karantina uygulanmamaktadır.

Romanya’yı transit geçen 2.4 ton üzerindeki ticari araç şoförleri Romanya’ya girişte aşağıda belirtilmiş asgari şartları yerine getirmeleri halinde karantinaya tabi tutulmamaktadırlar. Aksi halde 14 gün zorunlu karantina uygulanmaktadır.

Ulaştırma, Altyapı ve Haberleşme Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı’nca onaylanmış transit koridorlar ile söz konusu koridorların başındaki hudut geçiş noktalarını kullanmaları şarttır. Söz konusu güzergah dışına çıkış yasaktır.

Romanya’yı transit geçme süresi minimum süre içinde gerçekleşip, günlük normal dinlenme süresi dahil Romanya’ya giriş saati itibariyle 48 saati aşmayacaktır.

Araçlar sadece uygun şekilde işaretlenmiş transit koridor üzerindeki park alanlarında park edilecektir. (Transit güzergahlara <http://www.mt.gov.ro/web14/spatiul-media/comunicate-de-presa/2881-23032020> adresinden ulaşılabilir)

Karasu-Köstence RO-RO hattı 02 Nisan 2020 tarihinde yapılan deneme seferi başarılı bir şekilde gerçekleşmiştir. 16 Nisan perşembe günü seferlere başlayacaklarını bildirmiştir.

Deniz taşımacılığında; Köstence limanına gelen gemilerin işlemlerini gerçekleştirmek üzere gemiye çıkacak kişilerin (pilot ve sağlık görevlileri/doktor) gerekli giysi/ekipmanla donatılmış olmaları şartı getirilmiştir. Tuna üzerindeki Braila, Galati ve Tulcea limanlarına taşımacılık yapan gemilere uygulanacak süreçler ise 29.03.2020 tarihi gecesinden itibaren Köstence limanında yapılan uygulamalara dönüşmüştür. Diğer bir ifadeyle daha önce uygulanma kararı alınan 14 günlük karantina süresi, gemilerin işlemlerini gerçekleştirmek üzere gemiye çıkacak kişilerin (pilot ve sağlık görevlileri/doktor) gerekli giysi/ekipmanla donatılmış olmaları şartıyla, kaldırılmıştır.

16 Nisan 2020 tarihinde alınan 9 sayılı Askeri Kararname'ye göre Romanya limanlarına gelen gemilerin mürettebatları Covid-19 virüsü semptomları görülmemesi ve kişisel koruyucu ekipmanları bulundurmaları halinde 14 günlük karantinadan muaf olacaklardır. Bulgaristan sınırında 30 km çapında çalışan sınır ötesi işçiler semptom görülmemesi halinde izolasyona alınmayacaklardır.

Ticari Önlemler

9 Nisan 2020 tarihli Askeri Karar kapsamında, tıbbi cihazlarının montaj, bağlama, çalıştırma, bakım, onarım faaliyetlerinde bulunmak üzere Romanya'ya giren ve COVID-19 belirtileri olmayan ve ayrıca Romanya'daki alıcılarla yapılmış kontratları bulunan kişileri evde izolasyon/karantina ya alınma tedbirinden muaf tutulmuştur.

9 Nisan 2020 tarihli Askeri Karar kapsamında, Buğday, Arpa, Çavdar, Mısır, Pirinç, Buğday unu, Soya, Ayçiçeği, Tohum yağı, Şeker, Unlu mamuller (bisküvi, vs.) Küspe veya Ekmekçilik alanındaki diğer artıkların ihracatı OHAL süresince yasaklanmış/askıya alınmıştır.

16 Nisan 2020 tarihinde alınan 9 sayılı Askeri Kararname'ye göre; 8 Sayılı Askeri Kararname'de yasaklanan tarım ürünlerinin (Buğday, Arpa, Çavdar, Mısır, Pirinç, Buğday unu, Soya, Ayçiçeği ve tohumu, Tohum yağı, Şeker) ihracatı serbest bırakılmıştır. 21 Nisan 2020 tarihinde Romanya Cumhurbaşkanı tarafından yapılan basın açıklamasında, salgın kapsamında alınan tedbirlere uyulması koşuluyla halihazırda devam eden olağanüstü halin sona ereceği 15 Mayıs 2020 tarihinden mevcut sınırlamaların kademeli olarak azaltılacağı belirtilmiştir.

Ekonomik Destekler

- Sağlık sistemi için ek fonlar,
- Okulların kapalı olduğu süre boyunca evde kalan ebeveynlerin ücretlerini kısmen karşılayacak finansman,
- İşten çıkarılma tehlikesiyle karşı karşıya olan işçilerin bir aylık ücretlerini karşılamak da dahil olmak üzere işletmelere destek,
- KOBİ'lere yatırımları için faiz yardımı ve kredi garantisi kapsamında 10 milyar RON (GSYH'nin %1'i) sağlanması,
- KDV iadelerinin hızlandırılması,
- Vadesi geçmiş borçlulara yönelik hacizlerin askıya alınması,
- Emlak vergisinin üç ay ertelenmesi

kararı alınmıştır.

Dış Ticarete Etkileri

Ülkede salgın nedeni ile ithalat kısıtlaması uygulaması bulunmamaktadır.

2020 yılında ekonomide %4,7 oranında daralma ve %7'nin üzerinde bütçe açığı öngörülmektedir.

Romen işletmelerin ciroları Mart ayında %30 oranında azalmıştır. Nisan ayında ise %40 oranında azalması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

1. ITC TRADEMAP: <https://www.trademap.org/Index.aspx>
2. T.C. TİCARET BAKANLIĞI
3. TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

YASAL UYARI: Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.